

هفت‌روزنامه حقوق بشر در خدمت اطلاع‌رسانی مسؤولانه گام برمی‌دارد اما محتوای خبرهای وارده لزوماً تعیین‌کننده خط مشی بنیاد آرمان شهر نیست. آرمان شهر یک نهاد مستقل و غیر انتفاعی شهروندی است که به هیچ دسته اقتصادی، سیاسی، مذهبی، قومی، و هیچ دولتی وابستگی ندارد. آرمان این نهاد، ایجاد بسترهای مناسب برای تأمین خواست‌های اجتماعی برای دموکراسی، حقوق بشر، عدالت و قانون‌مداری و نیز پرداختن به ابتکارات فرهنگی و نشر کتاب در خدمت به شکل‌گیری آگاهی جمعی شهروندان است. بنیاد آرمان شهر در راستای تبادل اندیشه و گفتگو در قلب آسیا با هدف ایجاد همبستگی، پیشرفت و صلح، می‌کوشد. بنیاد آرمان شهر عضو فدراسیون بین‌المللی جامعه‌های حقوق بشر (FIDH) است. [وبسایت آرمان شهر](#)

رصد اخبار داخلی در چهارماه گذشته و پس از سقوط کابل نشان می‌دهد که این کشور با فقر و گرسنگی بی‌پیشینه‌ای روبه‌رو است. جمعیت بیکاران و گرسنگان روزبه‌روز فزونی می‌گیرد و تقریباً هیچ کمکی وجود ندارد. با این حال مقاومت مدنی علیه گروه طالبان محکم‌تر و مداوم‌تر شده است. زنان در خط نخست این مبارزه مدنی قرار دارند که به هر بهانه‌ای به خیابان آمده و از مطالبات بحق‌شان دفاع می‌کنند. در شماره نهم و چهارم خبرنامه، اخبار و رویدادهای افغانستان را که از ۱۴۰۰/۹/۲۳ تا ۱۴۰۰/۱۰/۹ در بر می‌گیرد، گردآوری کرده‌ایم.

در پی اعمال محدودیت‌های سخت‌گیرانه طالبان بر زنان، زنی در کابل در اعتراض به سیاست‌های این گروه، لباس مردانه پوشید و برای خرید به بازار رفت / منبع: [افغانستان اینترنشنال](#)

نقض فاحش حقوق بشر

[رییس پیشین ستاد ارتش: در هفته‌های پایانی جنگ، ۴۰۰۰ نیروی امنیتی کشته و ۱۰۰۰ تن ناپدید شدند](#)

[۸ صبح ۱۴۰۰/۱۰/۹](#) یاسین ضیا، رییس پیشین ستاد ارتش به واشنگتن پست گفته است که در هفته‌های پایانی سقوط حکومت پیشین، مرگ‌بارترین درگیری‌ها برای ارتش رقم خورده بود.

ادامه کشتارهای طالبان؛ دو افسر پیشین ارتش تیرباران شدند و یک افسر ناپدید شد

این‌دین‌دنت فارسی ۱۴۰۰/۹/۲۴ در تازه‌ترین مورد از کشتارها و ناپدید شدن نیروهای نظامی و انتظامی دولت پیشین افغانستان به دست طالبان، سه‌شنبه شب ۲۳ قوس/آذر، همایون دلشاد و ضیاءالدین پهلوان، از افسران پیشین ارتش، در قندوز و جوزجان تیرباران شدند. همچنین، بشیر احمد، عضو نیروهای ویژه پولیس در زابل، ناپدید شده است.

شکنجه یک فرمانده ارتش پیشین توسط طالبان در کابل

داعش مسؤولیت حمله بر ریاست پاسپورت در کابل را بر عهده گرفت

۸ صبح ۱۴۰۰/۱۰/۴ طبق گزارش رسانه‌های بین‌المللی، داعش مسؤولیت انفجار روز پنج‌شنبه در شهر کابل را که در نزدیکی ریاست پاسپورت اجرا شد، بر عهده گرفته است.

طالبان جسد فرد متهم به دزدی را در شهر «پلخمری» بغلان آویزان کردند

اطلاعات روز ۱۴۰۰/۹/۲۸ مسؤولان محلی گروه طالبان در ولایت بغلان تأیید می‌کنند که این گروه جسد یک فرد متهم به دزدی را در شهر پل خمری، مرکز این ولایت آویزان کرده است.

نظامیان طالبان باشندگان قریه سفیدآب ولسوالی ناهور را تهدید کردند

۸ صبح ۱۴۰۰/۹/۲۶ باشندگان قریه سفیدآب برجگی ولسوالی ناهور ولایت غزنی، روز پنج‌شنبه، ۲۵ قوس/آذر، در تماس با ۸ صبح گفتند که روز سه‌شنبه، ۲۳ قوس، نیروهای طالبان وارد این قریه شدند و ضمن تلاشی خانه‌ها، مردم محل را تهدید کردند.

دو نیروی طالبان در تخار از سوی افراد ناشناس کشته شدند

رییس دانشگاه «سلطان محمود غزنوی» دو ماه پس از اختطاف کشته شد

یک عالم دین در کابل ترور شد

کودکی در فاریاب با «پیپ سیروم» کشته شده است

تفنگ‌داران ناشناس یک جوان را در پکتیا کشتند

رسانه‌ها و آزادی بیان

یک خبرنگار در حمله با چاقو در شهر کابل زخمی شد

اطلاعات روز ۱۴۰۰/۹/۲۸ جاوید یوسفی، خبرنگار خبرگزاری خصوصی «افق» شام امروز ۲۸ قوس/آذر در حمله‌ی مردان ناشناس با چاقو در «دشت‌برچی» شهر کابل زخمی شده است.

دستور طالبان به خبرنگاران دایکندی: زبان پشتو یاد بگیرید

این‌دین‌دنت فارسی ۱۴۰۰/۱۰/۲ حاجی راشد، معاون استاندار طالبان در دایکندی، به خبرنگاران شبکه‌ی محلی رادیو نسیم اخطار داد که اگر به زبان پشتو صحبت نکنند و گزارش‌هایشان را بدون تأیید او منتشر کنند، پخش برنامه‌های این رادیو را متوقف می‌کند.

طالبان عارف نوری صاحب امتیاز شبکه‌ی تلویزیونی نورین را بازداشت کرده‌اند

رادیو آزادی ۱۴۰۰/۱۰/۶ انجمن ژورنالیستان آزاد افغانستان می‌گوید که محمدعارف نوری صاحب امتیاز شبکه‌ی تلویزیونی خصوصی نورین ظاهراً از سوی طالبان در کابل بازداشت شده است.

یک خبرنگار: طالبان مرا بازداشت کرده و به خانواده‌ام به دروغ گفتند حادثه ترافیکی کرده‌ام

افغانستان اینترنشنال ۱۴۰۰/۱۰/۷ شاهپور فرهمند، خبرنگار در صفحه تویترش نوشته است طالبان شب دوشنبه، ۷ جدی/دی «هنگامی که می‌خواستیم به سوی خانه بروم مرا بازداشت کردند.» او گفته «بدتر از همه اینکه طالبان به شماره تلفن خانه ما زنگ زدند و گفتند شاهپور حادثه ترافیکی کرده و وضعیتش خراب است.»

کوچ اجباری

[پایان کار هیات بررسی کوچ اجباری در دایکندی؛ در حق بی‌جاشده‌گان ظلم شده است](#)

۸ صبح ۱۴۰۰/۹/۲۶ هیات بررسی کوچ اجباری در دایکندی، ادعای ملکیت زمین‌های بی‌جا شدگان از سوی یک تعداد افراد را رد کرده و گفته است که آنان هیچ حقی ندارند. این هیأت حدود ده روز پیش شروع به کار کرده بود.

[شهروندان اهل هنود و سیک افغانستان خواهان بازگرداندن زمین‌های‌شان شدند](#)

اطلاعات روز ۱۴۰۰/۱۰/۲ انعام‌الله سمنگانی، معاون سخن‌گوی گروه طالبان روز پنج‌شنبه، ۲ جدی/دی در رشته توییتی گفته که هیأت رهبری شورای اهل هنود و سیک‌های افغانستان این موضوع را در دیدار با عبدالکبیر، معاون سیاسی نخست‌وزیر طالبان مطرح کرده است.

زنان

[اعتراض زنان در کابل؛ جای ملا منبر است نه اداره](#)

ایندپیندنت فارسی ۱۴۰۰/۹/۲۵ حرکت خودجوش زنان مبارز افغانستان در ادامه اعتراض‌ها به وضعیت زنان در افغانستان، این‌بار در شهرهای کابل و مزار شریف راهپیمایی اعتراضی با موضوع فقر و گرسنگی روزافزون در افغانستان را برگزار کرد.

[زنان معترض در کابل بار دیگر خواستار حق آموزش، کار و مشارکت در حکومت شدند](#)

راديو آزادي ۱۴۰۰/۱۰/۷ گروهی از زنان در یک خانه در محل نامعلومی در کابل گرد هم آمدند و خواهان آموزش، کار و مشارکت سیاسی در حکومت شدند. شمار آن‌ها به حدود ۲۰ تن می‌رسید و همه یک صدا شعار سر دادند و گفتند که حذف زنان و دختران از جامعه ناممکن است.

[زنان در کابل به حمایت از اعتراضات پنجشیر به جاده‌ها برآمدند](#)

[زنان معترض در کابل: طالبان ما را تهدید کرده‌اند](#)

اطلاعات روز ۱۴۰۰/۱۰/۲ این زنان که روز پنج‌شنبه، ۲ جدی/دی در خانه‌ای در شهر کابل گردهم آمده بودند، گفتند که استخبارات طالبان مانع تظاهرات آنان در شهر کابل شده و از طریق تلفن به اعضای گروه‌های اعتراضی اخطار داده است.

[طالبان زنان معترض را تهدید به مرگ کرده‌اند](#)

نیم‌رخ ۱۴۰۰/۱۰/۸ دست‌کم پنج زن معترض در گفت‌وگو با نیم‌رخ تأیید کرده‌اند که به خاطر مقاومت و اعتراض‌شان علیه طالبان به صورت مستقیم و غیرمستقیم از سوی افراد این گروه تهدید به مرگ شده‌اند.

[زنان در کابل شب یلدا را با «پیام سیاسی» تجلیل کردند](#)

نیم‌رخ ۱۴۰۰/۱۰/۱۱ اعضای جنبش زنان عدالتخواه زنان پس از برگزاری جشن باستانی شب چله عکس‌های یلدایی‌شان را در شبکه‌های اجتماعی منتشر کرده نوشتند که خورشید بر تاریکی پیروز خواهد شد.

[طالبان حمام‌های زنانه را در شهر مزارشريف تعطیل کردند](#)

اطلاعات روز ۱۴۰۰/۱۰/۸ منابع مردمی در ولایت بلخ تأیید می‌کنند که نیروهای گروه طالبان حمام‌های زنانه، حمام‌های عمومی مردانه، سوناها و استخرها را در شهر مزارشريف، مرکز این ولایت تعطیل کرده‌اند.

شماری از زنان معترض در کابل از امریکا خواستند تا پول‌های افغانستان را آزاد کند

اطلاعات روز ۱۴۰۰/۱۰/۸ شماری از زنان روز چهارشنبه، ۸ جدی/دی در یک اعتراض خیابانی در شهر کابل خواستار آزادسازی ذخایر ارزی بانک مرکزی افغانستان از سوی ایالات متحده امریکا شدند. این زنان گفته‌اند که وضعیت اقتصادی کشور در حال بدتر شدن است و جامعه جهانی باید یک‌صدای خواستار آزادسازی پول‌های منجمدشده افغانستان شوند.

پولیس‌های زن حکومت پیشین: زندگی در سایه ترس و فقر

دویچه‌وله دری ۱۴۰۰/۱۰/۸ زنانی که در صفوف نیروهای امنیتی حکومت پیشین افغانستان کار می‌کردند، حالا نه تنها کار و منبع درآمد خود را از دست داده‌اند، بلکه در ترس و هراس زندگی می‌کنند.

حقوق اقتصادی، سیاسی و مدنی

روزنامه بوستون هرالده: طالبان رقبای قومی‌اش از جمله هزاره‌ها را عمداً گرسنه نگه می‌دارند

اطلاعات روز ۱۴۰۰/۱۰/۲ روزنامه امریکایی بوستون هرالده در مطلبی نوشته است که طالبان رقبای قومی‌اش از جمله هزاره‌ها را عمداً گرسنه نگه‌میدارند و به آن‌ها اجازه تجارت در بازار را نمی‌دهند. این روزنامه به‌طور مشخص از بازارهای بامیان یاد کرده است که به هزاره‌ها اجازه تجارت داده نمی‌شود.

طالبان دارایی‌های رییس مجلس پیشین افغانستان را مصادره کرد

افغانستان اینترنشنال ۱۴۰۰/۹/۲۴ منابع تأیید کرده‌اند که افراد طالبان خانه، شرکت، دفتر، وسایط و ذخایر تیل در پارک‌های صنعتی، و دیگر دارایی‌های میر رحمان رحمانی، رییس مجلس پیشین افغانستان را مصادره کرده است. گفته می‌شود چند تن از افراد او نیز بازداشت شده‌اند.

یونسکو: سیستم آموزشی افغانستان از تبعیض جنستی رنج می‌برد

اطلاعات روز ۱۴۰۰/۱۰/۹ سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی سازمان ملل متحد (یونسکو) در تازه‌ترین گزارش خود گفته است که سیستم آموزشی افغانستان از تبعیض جنستی رنج می‌برد. این گزارش که روز چهارشنبه، ۸ جدی/دی زیر عنوان «حق آموزش؛ در افغانستان چه چیزی در خطر است؟» منتشر شده، از حکومت افغانستان [فعلاً حکومت سرپرست طالبان] خواسته است که به تعهدات خود برای فراهم کردن زمینه آموزش بدون تبعیض عمل کند.

طالبان به نیروهایش در قندهار: کارمندان نظام پیشین را از صفوف خود بیرون کنید

اطلاعات روز ۱۴۰۰/۹/۲۹ کمیسیون تصفیة صفوف طالبان در قندهار امروز (دوشنبه، ۲۹ قوس/آذر) با نشر اطلاعیه‌ای گفته است تمامی نیروهای این گروه مؤظفانند تا «از صفوف‌شان کسانی را که در نظام پیشین بودند و یا هم به اعمال غیرشرعی مشغول‌اند، بیرون کنند».

کمیسیون تصفیة صفوف طالبان حدود «۲ هزار نفر را پاکسازی کرد»

بی‌بی‌سی فارسی ۱۴۰۰/۱۰/۳ انعام الله سمنگانی، از سخنگویان طالبان در توییتی نوشته است که از جمله افراد پاکسازی شده روسای ولایت‌ها نیز هستند که شماری از آنان «بازداشت» شده‌اند و پرونده‌های آن‌ها به دادگاه‌های طالبان فرستاده شده است. این کمیسیون «پس از بررسی‌ها تاکنون ۱۸۹۵ نفر را از میان طالبان تصفیة کرده است.»

طالبان ۲۱ نظامی باتجربه در وزارت دفاع ملی را برکنار کرده‌اند

طالبان نهادهای انتخاباتی و وزارت‌های دولت در امور صلح و امور پارلمانی را از ساختار اداری حذف کرده‌اند

خامه‌پرس ۱۴۰۰/۱۰/۲ براساس فیصله کابینه طالبان، کمیسیون‌های مستقل انتخابات و شکایات انتخاباتی و وزارت‌های دولت در امور صلح و امور پارلمانی از ساختار اداری دولت حذف شده است. طبق این فیصله، کمیسیون مستقل حقوق بشر با «اصلاح نام آن» ایفا شده است.

طالبان: سلمان‌ها در اصلاح ریش سنت نبوی را رعایت کنند
طالبان استفاده از «عکس و مجسمه» زنان در دکان‌های هرات را ممنوع کردند
توصیه‌نامه طالبان به رانندگان: موسیقی نشنوید و «زنان بی‌حجاب» را به موت‌های‌تان راه ندهید
طالبان در دولت یار غور: مردان بدون ریش و شنوندگان موسیقی شلاق می‌خورند

فقر و گرسنگی

فقر شهروندان افغانستان را به پیوستن با گروه داعش ترغیب می‌کند

۸ صبح ۱۴۰۰/۹/۲۵ به نقل از خبرگزاری آناتولی ترکیه، شهروندان افغانستان به علت فقر و گرسنگی، به گروه داعش ملحق می‌شوند. طبق معلومات این گزارش، گروه داعش برای کسانی که به این گروه یکجای شود، ماهانه حدود ۲۷۰ تا ۴۵۰ دالر امریکایی معاش پیشنهاد می‌کند.

اعتراض علیه طالبان در بادغیس؛ «کمک‌ها به نزدیکان طالبان توزیع می‌شود»

اطلاعات روز ۱۴۰۰/۹/۲۵ شماری از ساکنان ولایت بادغیس به‌شمول زنان در یک تجمع اعتراضی در شهر قلعه‌نو، مرکز این ولایت مدعی شدند که کمک‌ها به افراد نزدیک به گروه طالبان توزیع می‌شود.

عکس: Getty Images

فقر و بیکاری روزافزون؛ یک خبرنگار در بدخشان مجبور شد اموال خانه‌اش را بفروشد

۸ صبح ۱۴۰۰/۱۰/۲ وحیدالله عمری، یک تن از خبرنگاران ولایت بدخشان که بیش از هشت سال با رسانه‌های مختلف در این ولایت کار کرده است، به دلیل فقر و بیکاری، اموال خانه خود را در شهر فیض‌آباد به فروش گذاشته است.

یک آموزگار در کندهار به دلیل گرسنگی جان باخت

صبح کابل ۱۴۰۰/۱۰/۸ خبرنگاران کندهار به نقل از داکتران شفاخانه میرویس کندهار، گزارش داده‌اند که این آموزگار حدود چهار روز پی‌پی‌هم غذا نخورده بود و سرانجام شب گذشته جان باخت.

مقاومت

شماری از باشندگان پنجشیر به‌خاطر کشته شدن یک جوان تظاهرات کرده اند

رادیوآزادی ۱۴۰۰/۱۰/۵ در پی کشته شدن یک جوان در پنجشیر شماری از باشنده‌های این ولایت امروز (یکشنبه ۵ جدی/دی) در ولسوالی عنابه دست به تظاهرات زدند.

دومین روز اعتراضات با حضور زنان در پنجشیر؛ «هیچ کسی از دست طالبان در امان نیست»

اطلاعات روز ۱۴۰۰/۱۰/۶ اعتراض مردم پنجشیر به کشته شدن یک جوان غیرنظامی از سوی نیروهای طالبان در این ولایت وارد دومین روزش شد. در دومین روز این اعتراضات زنان نیز شرکت داشتند. معترضان خواستار به کیفر رساندن عاملان این قتل شدند.

مهاجرت

روسیه ۲۰۰ تن را از افغانستان خارج کرد

۸ صبح ۱۴۰۰/۹/۲۷ خبرگزاری تاس روسیه شنبه شب، ۲۷ قوس، به نقل از وزارت خارجه این کشور گزارش داده است که هواپیماهای نظامی حامل کمک‌های بشردوستانه به کابل، در برگشت ۲۰۰ تن از شهروندان روسیه، قزاقستان و افغانستان را از کابل به مسکو منتقل کرده است.

طالبان پروازهای تخلیه آمریکا در فرودگاه کابل را متوقف کرد

ایندیپندنت فارسی ۱۴۰۰/۱۰/۲ دو هفته است که طالبان پروازهای تخلیه افراد مدنظر آمریکا از فرودگاه کابل را که از طریق شرکت هوایی قطر اجرا می‌شد، متوقف کرده است. منابع آگاه از بروز اختلاف‌هایی میان طالبان و مقام‌های قطری بر سر انتقال جنگجویان طالبان به خارج از افغانستان خبر داده‌اند.

کودکان پناهجو در زندان‌های ترکیه

بی‌بی‌سی دری ۱۴۰۰/۱۰/۶ بی‌بی‌سی به تصاویری دست یافته که کودکان پناهجوی افغان را در زندانی در ترکیه نشان می‌دهد. این پناهجویان می‌گویند نیروهای امنیتی ترکیه در مسیر یونان در بحر بازشدشان کرده و سه هفته است که در بندند. وزارت داخله ترکیه در صحبت با بی‌بی‌سی وجود چنین بازداشتگاهی را رد کرد.

۱۴۵۰ کودک افغان بدون والدین خود به آمریکا منتقل شده‌اند

۸ صبح ۱۴۰۰/۱۰/۷ رسانه‌های امریکایی گزارش داده‌اند که دست کم یک هزار و ۴۵۰ کودک افغان بدون والدین خود به آمریکا منتقل شده‌اند و شماری ممکن هرگز با خانواده‌هایشان یک‌جا نشوند.

افغانستان و جهان

صدور شناسنامه افغانستانی برای جهادی‌های خارجی به کمک طالبان

ایندیپندنت فارسی ۱۴۰۰/۹/۲۵ شماری از اعضای سازمان تروریستی جماعت انصارالله تاجیکستان و جهادی‌های پاکستانی، اخیراً در کابل و بدخشان به کمک طالبان شناسنامه‌های افغانستانی دریافت کرده‌اند.

روسیه خواستار تشکیل دولت فراگیر در افغانستان شد

ایندیپندنت فارسی ۱۴۰۰/۹/۲۷ ضمیر کابلوف، نماینده ویژه روسیه برای افغانستان بر ایجاد دولت فراگیر در افغانستان تأکید کرد و گفت در صورتی که طالبان برای تشکیل چنین دولتی تلاش نکنند، قدرت را از دست خواهد داد.

سازمان ملل برای راهاندازی مجدد اقتصاد افغانستان بودجه هشت میلیارد دلاری در نظر گرفته است

۸ صبح ۱۴۰۰/۹/۲۷ سازمان ملل متحد اعلام کرده است که برای راهاندازی مجدد اقتصاد افغانستان، بودجه هشت میلیارد دلاری را در نظر گرفته است.

حامد کرزی خواستار همکاری جهان با طالبان شده است

۸ صبح ۱۴۰۰/۱۰/۲ حامد کرزی، رییس جمهور پیشین، در مصاحبه با شبکه سی‌ان‌ان خواستار همکاری جهان با طالبان شده است. رییس جمهور پیشین گفته است: «واقعیت این است که طالبان اکنون مقامات رسمی (بالفعل) کشور هستند.»

ملل متحد قطع‌نامه‌ای را تصویب کرد که کمک‌های بشری امریکا به افغانستان را تسهیل می‌کند

دویچه‌وله فارسی ۱۴۰۰/۱۰/۲ شورای امنیت سازمان ملل متحد روز چهارشنبه قطع‌نامه‌ی پیشنهادی ایالات متحده امریکا را به اتفاق آراء تصویب کرد که کمک‌های بشردوستانه به افغانستان را که در آستانه‌ی سقوط اقتصادی قرار دارد، تسهیل می‌کند.

اشرف غنی به فهرست نهایی فاسدترین افراد سال راه یافت

اطلاعات روز ۱۴۰۰/۱۰/۶ پروژه گزارش‌دهی فساد و جرایم سازمان یافته (OCCRP) اعلام کرده است که محمد اشرف غنی احمدزی رییس‌جمهوری فراری افغانستان به «فهرست نهایی فاسدترین فرد سال» راه یافته است.

اشرف غنی: اشتباه من اعتماد به امریکا و شرکای بین‌المللی بود

بی بی سی فارسی ۱۴۰۰/۱۰/۹ محمد اشرف غنی، رییس‌جمهور پیشین افغانستان در نخستین گفتگوی رسانه‌ای خود پس از تسلط طالبان بر افغانستان می‌گوید که فرار او از کشورش در ۱۵ آگوست/اوت، یک تصمیم ناگهانی بود و زمانی اتفاق افتاد که نیروهای امنیتی او در ارگ به او گفتند که دیگر قادر به محافظت او و پایتخت نیستند.

آرمان شهر

کتابخانه آنلاین حقوق بشر آرمان شهر

آرمان شهر، بخشی از فعالیت‌های خود را به ایجاد کتابخانه آنلاین حقوق بشر اختصاص داده است. هدف از راه‌اندازی این کتابخانه؛ ایجاد جامع‌ترین پایگاه اطلاعاتی در این زمینه است. کوشش ما بر این است که تمام عهدنامه‌ها و اسناد حقوق بشری به زبان فارسی را در یک کتابخانه مجهز گرد آوریم. در این بخش می‌توانید از اسناد بین‌المللی و ملی، مقالات، گزارش‌ها، اعلامیه‌ها و گزارش‌های چندرسانه‌ای بهره‌مند شوید.

انتشارات آرمان شهر

همچنین برای دسترسی به کتاب‌های انتشارات آرمان شهر در زمینه‌های حقوق بشر و عدالت، حقوق زنان، شهروند و دموکراسی، فرهنگ و ادبیات به لینک بالا مراجعه کنید.

منابع این شماره: اطلاعات روز، روزنامه ۸ صبح، بی‌بی‌سی فارسی، ایندیپندنت فارسی، بی‌بی‌سی دری، خبرگزاری اسپوتنیک، رادیوآزادی، افغانستان اینترنشنال، نیم‌رخ مدیا، دویچه‌وله فارسی، دویچه‌وله دری، خامه‌پرس، صبح کابل.